

La Diputació de Barcelona ha organitzat un cicle de jornades sota el títol *Governos locals: km 0. Interrogants i reptes sobre el futur del món local*. Les tres primeres jornades van estar dedicades a les temàtiques següents:

1.- 23 d'octubre de 2013: *La reforma local. Reptes i oportunitats davant dels projectes de reforma del règim local impulsats pel govern estatal i el govern de la Generalitat*

2.- 14 de novembre de 2013: *Per uns governos locals més eficients. Visions des d'Europa*

3.- 10 de desembre de 2013: *La reforma del sector públic local. Com afecten els projectes de llei de reforma local als ens instrumentals que formen el sector públic local*.

Les tres jornades han donat lloc a sengles publicacions de la Diputació de Barcelona.

Aquest número especial de *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* recull els textos que es deriven de la 4a jornada, celebrada a l'Institut d'Estudis Catalans el 28 de gener de 2014, sota el títol: ***L'organització territorial dels governos locals. Afectacions, reptes i qüestions pendents en els projectes de reforma local***. Aquesta jornada va ser fruit de la col·laboració entre la Diputació de Barcelona i la Societat Catalana de Geografia, de la mateixa manera que ho és ara la publicació de les aportacions presentades.

Hem volgut que aquest número de *Treballs de la SCG* estigui fonamentalment dedicat a recollir les intervencions dels ponents. Això, sense renunciar a incloure-hi les seccions de costum (crònica de la Societat, ressenyes i conferències). Val a dir que dues de les conferències tenen, a més, una relació directa amb la temàtica d'aquest monogràfic especial.

No està de més recordar que no és la primera vegada que la col·laboració de la Diputació i la SCG dóna lloc a un debat i posterior publicació referit a l'organització territorial. Sota la presidència de Lluís Casassas, l'abril de 1989 es van organitzar unes jornades sobre la *Regionalització del territori i els ens intermedis*, de les quals es deriva una publicació de la Diputació de Barcelona amb el mateix títol.

La majoria de les ponències es recullen mantenint la forma d'exposició en què foren impartides en aquella jornada, si bé alguns autors han preferit enriquir el seu text donant-li una forma més acadèmica. En tot cas, els vídeos de les exposicions originals es poden visualitzar al web de la Diputació: *<http://www.diba.cat/web/governlocals-km0/video-ponencies4>* .

Consell Editor de Treballs de la Societat Catalana de Geografia

Presentació

Salvador Esteve

President de la Diputació de Barcelona

Amb l'organització del cicle de jornades “Governs locals: km 0. Interrogants i reptes sobre el futur del món local”, la Diputació de Barcelona ha volgut desplegar un seguit de debats i reflexions sobre aspectes molt concrets de la seva tasca al servei dels municipis. La cooperació local, que és la nostra especialitat com a Administració de segon grau, exigeix un coneixement aprofundit de la realitat del territori, i aquesta realitat és canviant per definició, més que més en el context de profundes transformacions viscudes en les últimes dècades a causa de la globalització i, en especial, arran de l'esclat d'una crisi duradora que ha tingut un impacte negatiu molt acusat sobre els governs locals.

Toca, doncs, governar el territori en moments complexos. Toca, a més, fer-ho quan arrosseguem una indefinició històrica sobre el paper dels governs locals. La “reforma local” és una expressió que descriu una assignatura pendent de la democràcia, una assignatura que massa cops, dissortadament, sembla que només vulgui afrontar-se a corre-cuita, quan determinades urgències polítiques fan que es girin les mirades cap al món local. I el debat territorial, del qual forma part la reforma local, no admet presses. Cal valorar d'on venim, on som i cap on volem anar, per tal d'aconseguir una governació eficaç, equilibrada i equitativa. És precís aclarir les competències de cada nivell de govern, concretar quines són les que escauen més als governs de proximitat i acompanyar-les amb l'aportació dels recursos financers corresponents, i cal fer un dibuix administratiu del territori que s'adigui a les necessitats i les característiques de la malla de pobles i ciutats que formen la Catalunya contemporània.

La quarta jornada del cicle va abordar l'organització territorial dels governs locals amb tota la riquesa i la complexitat que la qüestió té al nostre país. Un país dens, però desigualment poblat. Un país amb un territori metropolità que és un veritable pol de lideratge euromediterrani i que té, alhora, un rerepaís d'una riquesa paisatgística i mediambiental extraordinària. Un país immers en un debat en què, a cavall de la discussió sobre les comarques, les províncies i les vegueries, ens juguem com governar millor uns pobles i unes ciutats amb una història mil·lenària i consolidada, que volen projectar-se amb energia renovada cap al futur.

Per tractar aquesta qüestió, que implica tant la feina de polítics com de juristes, d'administradors com de geògrafs, vam comptar amb el suport i la col·laboració de la Societat Catalana de Geografia, que ara acull a les pàgines

de la seva revista el text de les ponències de la jornada. La profunda vinculació amb l'Institut d'Estudis Catalans que té la Diputació de Barcelona, que el va crear el 1907, fa que ens complagui sobre manera oferir ara aquestes interessants intervencions des de l'altaveu d'aquesta prestigiosa publicació. Esperem que el valor de les aportacions recollides en aquest nou volum dels *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* rebrà l'atenció que mereix i que contribuirà a facilitar la resposta als reptes territorials i polítics a què s'enfronta el país.

Josep Oliveras i Samitier

*President de la Societat Catalana de Geografia
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans*

L'organització territorial dels governs locals va ser el títol escollit per la quarta jornada del cicle emprès per la Diputació de Barcelona per plantejar els interrogants i els reptes sobre el futur del món local. Els organitzadors, per a portar-la a terme, van pensar d'establir unes reflexions en les quals per una banda professionals del món de la Geografia analitzessin els temes des de la perspectiva de la realitat que el coneixement directe del territori i de les lectures especialitzades sobre el tema ofereixen. Aquestes visions havien de ser contrastades, per altra banda, per juristes, persones del món de les lleis, que al marge dels detalls i problemàtiques concretes territorials, saben analitzar molt bé, no només el que les normes escrites prescriuen, sinó també el perquè ho estableixen, les seves aportacions positives i negatives, les seves contradiccions, friccions i possibles conflictes.

Aquesta col·laboració entre prestigioses persones del món del Dret i destacats professors de la Geografia té tota la seva lògica perquè són visions que es complementen i permeten comprendre les conseqüències que sobre els governs locals dels diferents nivells pot comportar la imposició de lleis que difícilment poden ser acatades, fora que es vulgui causar perjudicis als habitants dels llocs, o s'acatin sense complir-les de forma exacta, amb la qual cosa els resultats no són satisfactoris ni pel legislador, ni pels legislats.

Els temes triats per la jornada van ser: la reforma del mapa municipal, els governs locals intermedis, el paper de les comarques, o les realitats metropolitananes. Tots ells d'una rabiosa actualitat, tot i que són temes recurrents, dels quals en algun cas fa ja uns quants decennis que es parla i s'escriu. S'han malgastat moltes energies sobre algunes de les qüestions del debat i s'han arribat a aprovar lleis avui, per ser ajornades demà, mentre que en altres casos ha guanyat la situació d'"anar fent i qui dia passa any empeny".

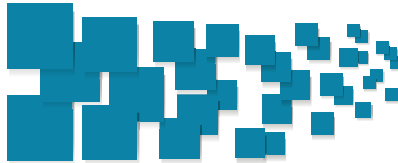
La jornada, un cop finalitzada, crec va servir per tornar sobre uns temes amb noves opinions i aportacions, ja que hi havia nova legislació sobre el règim local en fase de ser cuinada o posada sobre la taula. Els resultats els poden llegir a partir de les aportacions de cadascun dels ponents i estic segur que la seva lectura no els defraudarà. Uns textos que podran ser útils per elaborar nova legislació, cosa que en un món global i local tan canviant, haurà de venir més aviat que tard. Unes lleis sobre els governs locals que el ciutadà normal desitja més realistes i amb possibilitats de ser eficaces.

Per últim cal agrair que els textos surtin a la revista de la Societat Catalana de Geografia, una de les revistes que aporta més anàlisis sobre el territori català i la societat que hi viu i treballa, i una revista que no seria possible que aparegués sense la col·laboració de la Diputació de Barcelona, una institució

amb la qual la nostra societat guarda estretes relacions des de fa molts anys, ja que els directors del Servei Geogràfic de la Diputació de Barcelona i després de la Mancomunitat de Catalunya, Josep M. de Rivera i Manuel Ferrer de Franganillo, van ser socis iniciadors de la Societat Catalana de Geografia i les col·laboracions personals entre ells i altres il·lustres geògrafs fundadors sovintejaven.

És d'esperar que noves activitats que siguin d'interès mutu entre la Diputació de Barcelona i la filial de l'Institut d'Estudis Catalans, puguin anar continuant i siguin útils tant als estudiosos del país com als ens locals beneficiaris de les tasques de cooperació i assessorament en temàtiques d'administració i govern que fan les diputacions.

CICLE DE JORNADES
GOVERNS LOCALS: KM 0
Interrogants i reptes sobre
el futur del món local

L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DELS GOVERNS LOCALS

Afectacions, reptes i qüestions pendents en els projectes
de reforma local

28 de gener de 2014
Institut d'Estudis Catalans,
Barcelona

www.diba.cat

Institut
d'Estudis
Catalans

Diputació
Barcelona

4a jornada

L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DELS GOVERNS LOCALS

Afectacions, reptes i qüestions pendents en els projectes de reforma local